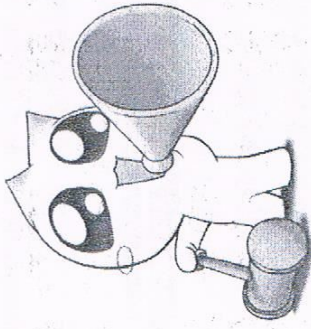

ประชาชนตำบลแสนทอง รื้ออะไรบ้าง

เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ.2540

1. เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของประชาชน พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 มีเจตนารมณ์พื้นฐานสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1.1 เพื่อเป็นการประกันสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ในการดำเนินการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐอย่างกว้างขวาง และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการบริหารของหน่วยงานของรัฐจะนำไปสู่กระบวนการบริหารของรัฐที่เป็นธรรม

1.2 เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิทางการเมือง ได้โดยถูกต้องตรงตามความเป็นจริงซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1.3 เพื่อความจำเป็นในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารบางประเภทซึ่งกฎหมายได้กำหนดไว้เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์ที่สำคัญของประชาชนซึ่งผู้ทรงอิทธิพลได้คิดค้นขึ้น

1.4 เพื่อส่งเสริมการปฏิรูประบอบราชการ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและต่อประชาชน

1.5 เพื่อการพัฒนากระบวนการข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ ให้

การจำแนกและจัดระบบเพื่อให้การนำไปใช้ประโยชน์ และการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากเจตนารมณ์ข้างต้นทำให้เนื้อหาของสาระของ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ในหมวดที่ 1 นับตั้งแต่ มาตรา 7 - 13 ได้บัญญัติถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำไว้ให้ประชาชน ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู และข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำให้แก่ประชาชนผู้ขอ

2. บทบัญญัติที่เป็นมูลเหตุในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

2.1 มาตรา 7 หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

- (1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (2) สรุปลำดับงานหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร
- (4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- (5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

* **หมายเหตุ** จังหวะดังที่ระบุ ได้จัดส่งข้อมูลตามมาตรา 7 ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว *

2.2 มาตรา 9 ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15

หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ประกอบด้วย

- (1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน

(2) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าขัดต้องลงพิมพ์

นุเบกษตามาตรา 7 (4)

(3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ

กำลังดำเนินการ

(4) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(5) สิ่งพิมพ์ที่ ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา 7 วรรคสอง

(6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือสัญญาว่าจ้างกับเอกชน ในการจัดทำบริการสาธารณะ

(7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้ง โดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ

รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำไปใช้ในการพิจารณาไปด้วย

(8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

2.3 มาตรา 11 นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่พิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้มีอำนาจของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอในหน่วยงานนั้นสมควร เว้นแต่ผู้ขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้ง ภายใต้อำนาจอันสมควร

* ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพที่อาจพบสลายง่าย

หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด **เมื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลนั้น**

* ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ต้องเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไป

จัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ แต่ถ้านักวิชาการของรัฐเห็นว่ากรณีที่ยื่นขึ้นมีใ้การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จะต้องป้องกันเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้อื่นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลนั้นก็ได้

2.4 มาตรา 12 ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอข้อมูลตามมาตรา 11 แม้ว่าข้อมูลจะอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนสาขาของหน่วยงานนั้น หรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนั เพื่อให้ผู้ขอไม่ยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลนั้นโดยไม่มีชักช้า

3. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ประชาชนเข้าถึงตรวจสอบได้ ประกอบกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าถึงตรวจสอบได้ ทำให้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ โดยเรียกสถานที่ที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารและให้บริการว่า “ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร”

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

1. ขั้นตอนการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและการให้บริการ

7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1.1 การมอบหมายหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

ผู้รับผิดชอบ

1.2 สถานที่ตั้งของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ให้จัดตั้ง

ภายในสำนักงานที่ลงพิมพ์ที่ในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้นเป็นจริงว่าซึ่งไปจัดตั้งที่อื่นได้ โดยจัดให้ห้องหนึ่งห้องใดเป็นสัดส่วนหรือ

สมุดของหน่วยงาน จัดทำป้ายชื่อ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน ติดไว้ให้เห็นชัดเจน หรือทำแผนผังศูนย์ไว้หน้าสำนักงาน

สำนักงาน

1.3 วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ประกอบด้วย โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เอกสาร แฟ้มข้อมูล โทรศัพท์ กระดาษ/เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น แบบฟอร์มต่างๆ และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม ตู้น้ำเย็น ฯ

1.4 การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ หน่วยงานต้องแต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่ประจำศูนย์อย่างน้อยควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ (1) ผ่านการอบรมหรือมีความรู้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ (2) มีมนุษยสัมพันธ์ดี (3) สามารถประสานงานกับทุกหน่วยงานได้เป็นอย่างดี (4) มีความสามารถในการจัดระบบแฟ้ม ระบบการสืบค้นข้อมูลหรือดัชนี (5) ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์อย่างต่อเนื่อง

1.5 ระเบียบและหลักเกณฑ์การให้บริการ ให้

หน่วยงานเป็นผู้กำหนดเพื่อความจำเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.6 ข้อมูลข่าวสารและการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร

1.7 ขั้นตอนการให้บริการข้อมูลข่าวสาร เมื่อประชาชนเข้ามาตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์จะต้องแนะนำให้ลงชื่อในสมุดทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานของทางราชการ แนะนำให้ตรวจสอบจากบัตรดัชนีรายการ หรือระบบคอมพิวเตอร์ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการค้นหา หากไม่มีข้อมูลในหน่วยงานนั้น แต่มีอยู่ที่หน่วยงานอื่นให้แนะนำเพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานอื่นโดยไม่มีชักช้า กรณีที่ประชาชนขอข้อมูลข่าวสารและข้อมูลนั้นหน่วยงานมีพร้อมที่จัดให้ จะต้องดำเนินการให้เสร็จโดยเร็ว

กรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่มีจำนวนมาก หรือไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จภายใน 15 วัน ต้องแจ้งให้

ผู้ขอข้อมูลทราบ ภายใน 15 วัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้ทราบด้วย

2. ข้อควรจำ

ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 และมาตรา 9 ที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าถึงตรวจสอบได้นั้นจะต้อง

2.1 เป็นสำเนาข้อมูลข่าวสาร ต้นฉบับหรือตัวจริงยังคงเก็บอยู่ที่หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

2.2 ไม่อนุญาตให้ยื่นออกไปนอกศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพราะขัดต่อเจตนารมณ์ของการจัดเอาไว้ให้ประชาชนเข้าถึงตรวจสอบได้ควไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร หากต้องการจะดูข้อมูลให้ยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่

2.3 ผู้ซึ่งตรวจดูข้อมูลข่าวสารต้องเป็นคนไทย

2.4 ผู้ซึ่งตรวจดูข้อมูลข่าวสาร ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวข้องและไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล

2.5 สิทธิของชนต่างด้าว ในการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา 9 วรรคสี่บัญญัติว่า ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงซึ่งปัจจุบันยังไม่มี ดังนั้น จึงมีเรื่องที่ต้องใช้ดุลพินิจโดยมีหลัก ดังนี้

(1) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 ซึ่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาถือว่าเป็นการเปิดเผยต่อสาธารณะแล้วและเป็นสากล ดังนั้น คนต่างด้าวย่อมขอได้

(2) หากเป็นข้อมูลตามมาตราอื่น เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรแนะนำให้ท่านร้องขอตรวจดูหรือขอสำเนาเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้อง หรือเพื่อปกป้องสิทธิของตนเอง ถ้าขอเช่นนั้นเจ้าหน้าที่สามารถให้ดุลพินิจว่าสมควรให้ตรวจดูหรือไม่ก็ได้หรือไม่

